

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Auxilia lata Ioanni VIII. Paschali II. Gelasio II. Innocentio II. Alexandro III. docent propagatum à secunda in tertiam Regum stirpem Protectionis auxilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

ut docuit Eginhardus in Annalibus. Vnde primò colligimus eam fuisse sententiam & Caroli, cum susciperet Imperium, & Pontificis; Senatus, Populique Romani, cum illud ei detulerunt, ut à pactis pristinae Protectionis non discederetur, præterea jus istud inter ceteras res hereditarias recenseri, & ab antiquis illis pactationibus à Carolo repeti, huicque legato assensisse Leonem.

VI. Nolo mihi fidem haberi, nisi hoc sensu à Carolo Magni filii & nepotibus legatum istud exceptum fuerit, ut sibi quisque portionem regni Francorum cum hoc onere vel potius jure relictam fuisse censuerit. Ludovicus Pius, Caroli filius, cum divisionem regni in tres filios ex consilio Procerum instituisset, iussit iisdem planè verbis è testamento Caroli transcriptis, ut tres fratres, quos in consortium regni Francorum asciverat, defensionem Ecclesie sancti Petri simul susciperent. Hinc est quòd Ludovici filij Carolus Calvus Rex Francorum, & Ludovicus Rex Germaniæ, conventionibus illis quas in Metensi conventu exsententia Hincmari Archiepiscopi Remensis & aliorum quorundam procerum inierunt anno DCCCLXVIII. sibi quisque defensionem Ecclesie Romanæ servavit, ea lege tamen, ut sibi à Romano Pontifice debitus honor impendatur. *Mundeburdem autem & defensionem sancte Romane Ecclesie pariter conservabimus, in hoc ut Romani Pontifices nobis debitum honorem conservent, sicut eorum antecessores nostris antecessoribus conservaverunt.* Duo hæc observanda sunt. Vnum est, defensionem istam à Principibus mundeburdem vocari, qua voce significatur tutela quæ jure regio Ecclesiis à sacro Palatio concedi solebat, cujus variæ formulæ extant apud Marculfum. Alterum est, Principes istos originem hujus defensionis ab antiquis conventionibus repetere; licet eas ipsi non renovassent, & Imperio non potirentur, sed tantum regno Francorum. Quod attinet ad eum honorem quem sibi Reges impendi cupiunt, is est qui Protectori debetur ab eo qui in defensionem susceptus est; quem Canones patrono in Ecclesiis tribuunt, & processions aditum vocant. Nempe iisdem solennibus eademque pompa excipi volunt, qua Carolum persecuti sunt Romani, antequam Imperio potiretur. Etenim cum Ticium Carolus obsidione cingeret, Romam se contulit. Quid tum egerit Hadrianus Papa, malo verbis Anastasij quam meis referre: *Direxit in ejus occursum universos Iudices ad ferè triginta milia ab hac Romana Vrbe, ubi eum cum Bandora susceperunt.* Subjungit idem Anastasius in vita Hadriani: *Obviam illi ejus sanctitas di-*

rigens venerandas cruces, id est, signa, sicut mos est ad Exarchum seu Patrium suscipiendum, eum cum ingenti honore suscipi fecit.

VII. Temporis progressus nihil de hoc jure protectionis detrivit; inò verò magna accessio illi facta est, frequentibus & validis auxiliis, quibus Reges Francorum, pristinarum conventionum memores, Romanam Ecclesiam juverunt. Ioannes VIII. recessit in Gallias, ut suppetias adversus Lambertum Ducem Spoletanum impetraret à Rege Ludovico Balbo Caroli Calvi filio, cujus animum blandissimis literis antè demulserat; ita ut ab illius consilio pendere velle profiteretur in omnibus negotiis quæ in Synodo Trecenti, quam cogebat, discutienda occurrerent. Sed in ipso Concilio ea oratione erga Regem usus est, ut omnes intelligerent hereditarium esse ius istud Protectionis in regno Francorum: *Vos, carissime fili Ludovice, precor in defensionem, liberationem, atque exaltationem sancte Romane Ecclesie, sicut predecessores vestri fecerunt, & vobis sub attestatione facere mandaverunt, sine procrastinatione & ulla dilatione succurrite.* Paschalis II. ab Italia armis Henrici V. Imperatoris depulsus, in Galliam se contulit, ut Regis auxilio se adversus hostes tueretur, quod auxilium ut impetraret, consuetudinem antiquam in sui patrocinium protulit, teste Sugerio: *Blandè demulcens Regem, B. Petro sibi que ejus Vicario supplicat opem ferre, Ecclesiam manuteneri, & sicut suorum antecessorum Regum Francorum Caroli Magni & aliorum mos inolevit, tyrannis & Ecclesie hostibus audacter resistere.* In eam sententiam Gilbertus, hujus temporis scriptor, Pontificibus in more positum fuisse adnotavit, ut in rebus afflictis opem à Regibus Francorum implorarent. Gelasius II. sede & Vrbe ab eodem Henrico pulsus, (qui Burdinum Archiepiscopum Bracarensem, natione Hispanum, Romanæ Ecclesie intruserat) *ad tutelam, inquit Sugerius, & protectionem Serenissimi Regis Ludovici, & Gallicane Ecclesie compassionem, sicut antiquitus consueverunt, confugit.* nempe ut clypeo Gallici nominis & Germaniæ vires & Hispaniæ ambitum infringeret. Quid memorem Innocentium II. qui factione Petri Leonis à sede deturbatus, succedit in Gallias, *tutum, Sugerio teste, & approbatum Ecclesie asylum; nuntiisque suis ad Regem Ludovicum destinatis, & persone & Ecclesie opitulari efflagitat.* Quid Alexandrum III. qui suam dignitatem, in Gallias cum se recepisset, adversus Fridericum Imperatorem asseruit: quia, ut observavit Arnulfus, *quos devotio Gallicana suscepit, victoriam semper contulit & triumphum.* Cum itaque mos ille Ponti-

Ioan. ep. 87. in fonte tui cordis primùm turingendū calamus; deinde ma tu nistra formabit charactera aptice.

Adlocutio Pontificis ad Regem in Synodo Tricallina.

Sugerius in vita Ludovici Grodi an. 1107.

Guibertus. 2. Hist. Hierosol. Apostolica sedis Pontificum consuetudinarius fuit, si quis pessi sunt à hostium gente molestiam, auxilia semper experivisse à Franco.

Sugerius in vita Ludovici Grodi anno 1113.

Sugerius an. 1130.

Aimolin Contin. l. 5. c. 54.

Arnulfus Lexov. in ep. ad Arch. & ep. Angliæ.

Divisio Ludovici e. 21.

In Capitulis Caroli Calvi apud s. Annulsum.

Anast. in Hadr. l.

ficum auxilia petendi, & Regum Gallia suppetias ferendi, post pristinas illas conventiones perduraverit; quis non perspiciat in Tertiam stirpem propagatum jus Protectionis, quod in Secunda stirpis exordio initium sumpserat.

VIII. Planè videtur Gregorius IX. eam induisse curam ut fœdera ista aliquo pacto renovaret bullatis litteris quas ad S. Ludovicum Regem Gallorum dedit anno MCCXXXIX. ut Fridericum Romanæ Ecclesiæ imminentem repelleret. Etenim cum regni Gallicani gloriam præ ceteris regnis, & in fide armis propaganda constantiam, magnificis verbis prædicasset, eodem que gradu dignitatis præcellere dixisset quo Tribus Iuda reliquis tribus exsuperabat:

Ex quibus, inquit, evidenti ratione perpendimus quòd regnum Francie prædictum, benedictum à Domino, Redemptor noster quasi specialem divinarum voluntatum executorem eligens, & ipsum sibi sicut pharetram circa femur accingens, ex ipsa sepius sagittas electas extrahit, & eas in tuitionem ecclesiasticæ libertatis & fidei, in contritionem impiorum, & defensionem justitiæ, in arcu brachij potentis emittit. Idem laudibus Gallos ornaverant antea Paulus I. quas novis beneficiis à Gregorio deinde sunt promeriti. Ex his testimoniis patet Pontifices Romanos non in Regis Galliarum unius vel alterius studio peculiari, sed in ipsius regniæ dignitatis nomine præsidium suum collocasse; ita volentibus divinæ providentiæ fatis, ut regnum Francorum sedis apostolicæ defensionem devotum consecratumque esset. Cui officio cum Reges cumulatissimè satisfacerent, jus istud protectionis, consuetudinis antiquissimæ præscriptione quæsitivissè, non sine ratione dici potest. Hunc morem obstabatur Innocentius IV. cum à Conventu Patrum Cisterciensis ordinis peteret ut Ludovicum IX. suis precibus exorarent ne à pristina & receptissima Gallia consuetudine discederet; sed avorum vestigia premendo, Romanum Pontificem ab injuriis Friderici vindicaret. Hoc jus protectionis provocabat Urbanus IV. cum ad eundem Regem Ludovicum, tanquam *ad defensionis suæ dexteram*, teste Nangio, se contulit, ut à Manfredi Siciliæ Regis impetu se immunem præstaret.

IX. Neque verò huic officio defuere Reges qui illos exceperunt. Non deficit in posteris innata majoribus erga Summos Pontifices singularis propensio; sed quasi hereditario jure ad omnes successores transmissa, ad nostram usque ætatem integra atque illibata pervenit; adeo ut tot ferè possit sedes apostolica laudare vindices, quot Reges Gallia. Quare non immorabor in re-

centendis per quos Summorum Pontificum res steterè; cum satis superque mihi sit hoc unum duntaxat monuisse, Galliam nullum Regem agnoscere, qui Ecclesiæ laboranti solenne patrocinium denegarit, cuique antiquius quidquam fuerit quam Protectoris insigne, longa & justa possessione quæsitum, novorum beneficiorum cumulo sibi confirmare. Quamvis autem inter Summos Pontifices Regesque Gallia quandoque similitates intercesserint, nihil tamen de Protectionis jure eis decessisse certum est. Quos enim privata res aliquandiu abalienaverant, in commune totius Ecclesiæ bonum conspirantia studia ita perfectè sacrosanctæ sedi conciliarunt, ut felici dissidio disjuncti videantur, quos arctiora deinceps amicitia vincula constrinxerunt. Ceterum præ aliis retro Gallia Regibus, Augustissimo Principi nostro potissimum Assertoris Titulum deberi, consumptæ in præsidium sedis apostolicæ regni vires, exhaustum ærarium abundè testantur. Elangueret in plerisque regni provinciis Christiana fides, Religio prostrata jacebat, vixque Ecclesiæ Romanæ inane nomen in ludibrium supererat. Lugubrem Matris fortem misertus Ludovicus, ut afflictæ pias vices exhiberet, in propria viscera arma convertit; subjectosque sibi populos ultore ferro profecurus est, ut parenti suus splendor contaret, pristinaque dignitas restitueretur. Nondum apostolicæ sedis conjurati hostes spiritus deposuerant, quantumcunque amissis aliquot urbibus debilitati, adversisque præliis imminuti, artibus scilicet & sociorum auxiliis confisi, atque Arce feroces. Accessit invictissimi Principis virtuti ac fortunæ Grandè Incrementum Eminentissimi Cardinalis Ducis Richelij prudentia, fortitudo, fides: cujus ministerio, cadente Romanæ Ecclesiæ æmula, elusisque factiosorum artibus, atque auxiliariis classibus dissipatis, fracti rebellium animi tandem ceciderunt, & debita sedi apostolicæ auctoritas rediit. Summi hujus viri, rerum divinarum atque humanarum consultissimi, solerti etiam prudentiæ debemus, quòd Ecclesiæ & Regni jura æquis ponderibus librando, (ut Ecclesiæ Romanæ Principem purpuratum, & Ducis corona Regis beneficio insignitum decebat) unicuique sua præstet intacta atque inviolata. Nec alius eventus expectandus erat sapientissimo Principi, cum religiosissimum Sacerdotem interioribus consiliis admoveret; B. Remigio florentissimum imperium jam olim Regibus nostris prænuntiantem, quando Episcoporum operam in administrando regno adhiberent.

T. 1. Liben. Eccl. Gall. cap. 1. N. 5. & in Notis ad N. 4.

Paulus I. ep. ad Francos. Verè enim virtutum est genus gentis vestra super multas generationum nationes, & regnum Francorum volens emicat in conspectu hominum quicquid hinc hinc gustum catholicæ & apostolicæ sanctæ Dei Ecclesiæ liberatoribus præeratur Regibus. Infia: *Verè quidem, carissimi, gens sancta, præcæle sacerdotum, populæ acquisitione, cui benedixit Deus Israel.* Math. Paris. an. 1244. Secundum antiquam & consuetudinem Francie consuetudinem & libertatem, Romanus Pontificus contra insultum Imperatoris defendit, & si necessitas expostularet, eum in suo regno recepisset, sicut bene memoria Alexandri Papa exalanti, & a facie Imperatoris Friderici persequenti fugienti.

Elogium Cardinalis Richelij.

Epistola Remij ad Chiodorem: Sacerdotibus non laicorum debita deferre, & ad eorum consilia sepe recurrere. Quod si non fecerit, cum illis convenire, provinciam melius persequere.